

**ATSAKYMAI Į EUROPOS PARLAMENTO
KLAUSIMYŅĄ PASKIRTAJAM KOMISIJOS NARIUI**

Stella KYRIAKIDES

Paskirtoji Komisijos narė, atsakinga už sveikatą

1. Bendroji kompetencija, ryžtas dirbti Europos labui ir asmeninis nepriklausomumas
Kuriuos savo asmeninės kvalifikacijos ir patirties aspektus laikytumėte ypač svarbiais svarstant galimybę Jus paskirti Komisijos nariu ir siekiant skatinti Europos bendrąjį interesą, ypač srityje, už kurią būtumėte atsakingas? Kas Jus motyvuoja? Kaip ketinate prisidėti rengiant Komisijos strateginę darbotvarkę? Kaip ketinate įgyvendinti lyčių aspekto integravimą ir lyčių aspektu grindžiamą požiūrį įtraukti į visas Jūsų atsakomybei priskirtinas politikos sritis? Kokias nepriklausomumo garantijas galėtumėte pateikti Europos Parlamentui? Kaip užtikrintumėte, kad Jūsų ankstesnė, dabartinė ar būsima veikla netaptų priežastimi abejoti dėl to, ar tinkamai atliekate savo pareigas Komisijoje?

Europos Sąjunga grindžiama pagarba žmogaus orumui, žmogaus teisėms, laisvei, demokratijai, lygybei ir teisinės valstybės principu. Man tenka garbė ginti šias vertybes, grindžiamas pliuralizmu, nediskriminavimu, tolerancija, teisingumu, solidarumu ir moterų bei vyrų lygybe. Šiais principais vadovavausi per visą savo politinę ir profesinę veiklą – tai ketinu daryti ir toliau, jeigu būsiu patvirtinta kaip už sveikatą atsakinga Europos Komisijos narė.

Mano viso gyvenimo profesinė veikla buvo orientuota į visuomeninius tikslus. 27-erius metus dirbau klinikinė psichologe – apsisprendžiau dirbti tik viešajame sektoriuje. Visą savo darbą ir profesinę energiją paskyriau vaikų ir paauglių psichikos sveikatai valstybinėse ligoninėse. Tiesiogiai patyriau, kaip svarbu, kad sveikatos priežiūros sistemos gerai veiktų. Kolektyvinė mūsų visuomenės sveikata priklauso nuo kiekvieno atskiro piliečio sveikatos.

Esu krūties vėžiu sergančių pacienčių teisių gynėja, kaip Europos krūties vėžio koalicijos „Europa Donna“ buvusioji prezidentė, „Europa Donna Cyprus“ prezidentė, Kipro nacionalinio kovos su vėžiu strategijos komiteto pirmininkė ir Europos kovos su vėžiu organizacijos Pacientų patariamojo komiteto buvusioji pirmininkė. Kipre man pavyko užtikrinti, kad pacientų nuomonės būtų išgirstos formuojant politiką.

Su dideliu ryžtu ir atsidavimu daug metų ėjau parlamento narės pareigas. 2006, 2011 ir 2016 m. buvau išrinkta į Kipro parlamentą. Šiuo metu esu Kipro parlamento Žmogaus teisių bei vyrų ir moterų lygių galimybių nuolatinio komiteto pirmininkė, Parlamento sveikatos reikalų nuolatinio komiteto narė ir Europos ir išorės reikalų komiteto narė. Esu įsitikinusi, kad ši politinė patirtis bus labai svarbi mano kaip būsimos Komisijos narės pareigoms ir leis dirbti Europos viešojo intereso labui. Būdama politike visada siekiau dirbti viešojo intereso labui. Jei būčiau patvirtinta kaip Komisijos narė, pasinaudočiau šia politine patirtimi, kad galėčiau platesniu mastu dirbti Europos viešojo intereso labui.

Jaučiuosi įsipareigojusi daugiašališkumo, žmogaus teisių apsaugos ir teisinės valstybės atžvilgiu, o kaip Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos (PACE) narė aš einu Kipro

delegacijos prie PACE vadovės pareigas, pirmininkauju ir dalyvauju keliuose komitetuose. 2018–2019 m. Europos Tarybos Parlamentinėje Asamblėjoje buvau laikinoji Europos liaudies partijos (PPE) pirmininko pavaduotoja ir atstovavau šiai asamblėjai Venecijos komisijoje, taip buvau PPE Etikos komiteto nare. 2017–2018 m. man teko garbė būti išrinktai PACE pirmininke.

Per visą mano politinę karjerą lyčių aspekto ir šiuo aspektu grindžiamo požiūrio integravimas į visas viešosios politikos sritis buvo nuolatinis prioritetas – jis toks ir išliks, jeigu būsiu patvirtinta už sveikatai atsakinga Europos Komisijos nare. Dirbdama Kipro parlamento Žmogaus teisių bei vyrų ir moterų lygių galimybių komitete, o Viduržemio jūros regiono lyčių studijų institute eidama valdybos narės pareigas turėjau galimybę propaguoti lyčių lygybės politiką ir rengti šios srities teisės aktus. Didžiuojuosi, kad šiuo metu man suteikiama galimybė eiti pareigas pirmojoje lyčių atžvilgiu subalansuotoje Komisijos narių kolegijoje, kuriai pirmininkauja pirmoji Europos Komisijos pirmininkė moteris. Ši Komisija geriau atstovaus Europos visuomenei ir galės pasinaudoti visu mūsų potencialu.

Europiečiai pagrįstai tikisi ramaus gyvenimo turėdami galimybę naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, gauti saugius maisto produktus ir apsisaugoti nuo epidemijų ir ligų. Kad šie lūkesčiai būtų patenkinti, Europoje taikomi vieni aukščiausių pasaulyje gyvūnų ir augalų sveikatos standartų ir vienos iš įperkamiausių, prieinamiausių ir kokybiškiausių sveikatos sistemų. Tačiau mūsų visuomenė senėja ir mums reikia sudėtingesnių ir brangesnių gydymo priemonių. Dėl socioekonominių, aplinkos ir demografinių pokyčių tampa sunkiau užtikrinti mūsų maisto sistemų tvarumą.

Dėl to ypač daug dėmesio skiriama būtinybei turėti tvarias ir veiksmingas sveikatos sistemas, remti sveikatos priežiūros specialistus, investuoti į naujas technologijas ir skatinti sveiką ir darnią gyvenseną.

Pačia bendriausia prasme sveikatos sritis reikalauja holistinio, visą visuomenę apimančio požiūrio, pagal kurį skatinama sveika mityba ir sveika gyvensena sveikoje socialinėje ir institucinėje aplinkoje.

Kad mūsų piliečiai ir būsimos kartos būtų sveiki, mums reikia sveikos gamtinės aplinkos. Įgyvendindami nulinės taršos strategiją pagal Europos žaliojo kurso iniciatyvą galime siekti sumažinti priklausomybę nuo pesticidų ir padėti apsaugoti piliečius nuo endokrininę sistemą ardančių medžiagų poveikio.

Pagal Europos žaliojo kurso iniciatyvą įgyvendindami strategiją „Nuo lauko iki stalo“, apimančią kiekvieną maisto grandinės etapą, taip pat galime užtikrinti maisto produktų saugumą ir tvarumą.

Sveiki maisto produktai gaunami iš sveikų gyvūnų. Turime pasirūpinti tinkamomis priemonėmis, kurių reikia pasireiškus gyvūnų ligoms.

Svarbu pripažinti mokslo ir naujų technologijų vaidmenį ieškant naujų sprendimų įveikti iššūkiams, su kuriais susiduria visuomenė. Todėl turime užtikrinti, kad reglamentavimo sistemos išliktų aktualios, atitiktų paskirtį ir būtų orientuotos į piliečius. Viso politikos formavimo proceso metu būtina palaikyti atvirą ir skaidrų dialogą su suinteresuotaisiais subjektais ir piliečiais siekiant užtikrinti jų pasitikėjimą ir paramą. Tai ypač pasakytina apie

kai kuriuos dokumentų rinkinius, priklausančius už sveikatą atsakingo Komisijos nario atsakomybės sričiai.

Jei būsiu patvirtinta kaip Komisijos narė, esu pasiryžusi spręsti šiuos uždavinius, kad būtų pasiekta geresnių rezultatų mūsų piliečių ir visuomenės sveikatos srityje.

Norėčiau pasinaudoti savo žiniomis ir patirtimi, kad galėčiau siekti šio tikslo, parodyti krypti, pasinaudoti galimybėmis ir įveikti šiuos iššūkius, dirbant kartu su žmonėmis iš visos Europos ir kartu su jų labai dirbančiomis vyriausybėmis, parlamentais ir institucijomis. Kai tik bus patvirtinta Komisijos narių kolegija, mes kaip viena komanda ryžtingai priimsime sprendimus ir sieksime rezultatų, glaudžiai bendradarbiaudami su Europos Parlamentu, mūsų valstybėmis narėmis ir visais suinteresuotaisiais subjektais atitinkamose mūsų atsakomybės srityse. Toks ryžtingumas yra reikalingas, kad sveikatos aspektas būtų įtrauktas į visas politikos sritis.

Jei mano kandidatūra bus patvirtinta ir būsiu paskirta Europos Komisijos nare, niekada nesiimsiu jokių veiksmų, dėl kurių galėtų kilti abejonių dėl mano nepriklausomumo ar kurie galėtų trukdyti man eiti pareigas. Visada vadovausiuosi mūsų Sąjungos steigiamosiomis sutartimis, įsipareigojimais, kuriuos išrinktoji Komisijos Pirmininkė man patikėjo, Europos Parlamento sprendimais, kuriais mes patvirtinami kaip Komisijos narių kolegija, ir Komisijos narių elgesio kodeksu, kurio visapusiškai laikysiuosi.

Mano interesų deklaracija yra išsami ir paskelbta viešai, ir aš pasirūpinsiu, kad ji būtų atnaujinta, jei pasikeistų mano asmeninės aplinkybės. Europos Parlamentui patvirtinus mano kandidatūrą ir paskyrus mane Komisijos nare, ketinu nedelsiant atsistatydinti iš visų kitų savo pareigų.

2. Įsipareigojimų vykdymas ir bendradarbiavimas su Europos Parlamentu

Kaip įvertintumėte savo vaidmenį Komisijos narių kolegijoje? Kaip apibrėžtumėte savo atsakomybę ir atskaitomybę Parlamentui už savo ir Jums pavaldžių padalinių veiksmus? Kokius konkrečius įsipareigojimus esate pasirengusi priimti, kad būtų siekiama didesnio skaidrumo, geresnio bendradarbiavimo ir veiksmingo Parlamento pozicijų bei raginimų imtis teisėkūros iniciatyvos įgyvendinimo? Kalbant apie planuojamas iniciatyvas ir šiuo metu vykstančias procedūras, ar esate pasirengę teikti Parlamentui informaciją tokiomis pat sąlygomis, kaip ir Tarybai?

Suprantu, kad patvirtinus mano kandidatūrą ir mane paskyrus už sveikatą atsakinga Europos Komisijos nare, priklausysiu Komisijos narių kolegijai, kuri veikia pagal kolegialumo principą. Tai reiškia dirbti kaip viena komanda, vadovaujantis veiksnių visais valdžios lygmenimis metodu, pagal kurį kiekvienas narys turi savo nuomonę, tačiau sprendimai priimami kolektyviai, prisiimant didelę kolektyvinę atsakomybę už tai, dėl ko susitarta, o priimant sprendimus visada atsižvelgiama į kolektyvinius Europos interesus.

Dėl klausimų, susijusių su maisto sauga bei gyvūnų ir augalų sveikata, man tektų glaudžiai bendradarbiauti su kitais Komisijos nariais, visų pirma su paskirtuoju vykdomuoju pirmininko pavaduotoju, atsakingu už Europos žaliąjį kursą, o dėl visuomenės sveikatos klausimų – su paskirtuoju pirmininko pavaduotoju, atsakingu už mūsų europinės gyvensenos apsaugą. Dėl klausimų, susijusių su skaitmenine sveikata ir maisto politika, dirbčiau su paskirtuoju vykdomuoju pirmininko pavaduotoju, atsakingu už prie skaitmeninio amžiaus prisitaikiusią Europą.

Svarbiausias mano tikslas – padaryti viską, kas įmanoma, kad būtų skatinama Europos piliečių gerovė, laikantis visapusiško holistinio požiūrio į žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatą. Esu tvirtai įsitikinusi, kad maisto produktų, sveikatos ir aplinkos sritys yra neatsiejamos, o įgyvendinant strategiją „Nuo lauko iki stalo“ ir nulinės taršos siekį ketinu imtis žaliojo kurso iniciatyvai svarbių veiksmų.

Šį tikslą galima pasiekti tik imantis plataus masto kolektyvinių veiksmų. Labai svarbu, kad Komisija su Europos Parlamentu, sudarytu iš mūsų piliečių išrinktų atstovų, kuriems esu atskaitinga, kuo glaudžiau bendradarbiautų ir palaikytų skaidrius, atvirumu grindžiamus tarpusavio santykius.

Buvau tris kartus išrinkta į savosios valstybės narės parlamentą, tad tvirtai įsipareigoju visapusiškai, konstruktyviai ir veiksmingai bendradarbiauti su Europos Parlamentu, ypač su Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetu (ENVI) ir Žemės ūkio ir kaimo plėtros komitetu (AGRI). Aktyviai dalyvausiu Parlamento debatuose. Užtikrinsiu, kad Parlamentas reguliariai gautų informacijos, visų pirma prieš svarbius renginius ir svarbiausiais tarptautinių derybų etapais, kaip to prašė išrinktoji Pirmininkė.

Pagal naujos kolegijos įsipareigojimą siekti glaudesnės partnerystės su Europos Parlamentu, aktyviai bendradarbiausiu su Parlamentu visais derybų etapais, kai svarstomos rezoliucijos pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 225 straipsnį. Įsipareigoju glaudžiai bendradarbiauti su atitinkamais Parlamento komitetais ir aktyviai dalyvauti rengiant rezoliucijas pagal SESV 225 straipsnį. Esu tvirtai įsitikinusi, kad tokiu būdu dialogas vyks sklandžiau, išaugs pasitikėjimas ir geresnis suvokimas, kad dirbama kartu siekiant bendro tikslo.

Komisija veiksmingai reaguos į Parlamento rezoliucijas per tris mėnesius nuo jų priėmimo, kaip numatyta Pagrindų susitarime. Komisija užtikrins politinę proceso priežiūrą.

SVEIKATA

3. Vėžys

Remiantis įgaliojimų raštu, Europos kovos su vėžiu planu siekiama imtis veiksmų kiekvienu šios ligos etapu: prevencijos, diagnostikos, gydymo, išsigydytų nuo vėžio ir palaikomosios slaugos. Sritis, kuriose ES galėtų daryti didelį poveikį, būtų vertinamos tiek mokslinių tyrimų, tiek prieigos prie gydymo požiūriu, užkertant kelią kai kurioms pagrindinėms vėžio priežastims, kurių galima išvengti, įskaitant tabako vartojimą, alkoholio vartojimą ir prastą mitybą, taip pat aplinkos būklės blogėjimą, taršą ir kancerogeninių toksiškų medžiagų poveikį. Kokius konkrečius veiksmus numatote šiose srityse?

Vis daugiau Europos šalių vėžys yra pirmoji mirties priežastis. 40 % iš mūsų susirgsime vėžiu. Tai yra pakankamas pagrindas šią sveikatos srities problemą laikyti vienu iš svarbiausių prioritetų. Kovojant su vėžiu reikės mūsų visų pastangų ir tikro horizontalaus požiūrio, pagal kurį sveikatos aspektai integruojami į visas politikos sritis. Kad mūsų darbas būtų sėkmingas, turime visapusiškai kovoti su vėžiu atsižvelgdami į įvairius jo aspektus, įtraukdami įvairius

suinteresuotuosius subjektus ir susisaistydami tikros partnerystės ryšiais visais lygmenimis. Mūsų vartojami maisto produktai, mūsų gyvenimo būdas, mūsų galimybės gauti vaistų, priežiūros paslaugų ir pasinaudoti technologijomis turi didelės įtakos kovai su vėžiu. Pacientai turi teisę gauti vaistų už prieinamą kainą, kad galėtų patenkinti savo poreikius, o pramonė turi būti skatinama toliau pirmauti pasaulio lygmeniu. Moksliniai tyrimai, prevencija, diagnostika, gydymas, problemos, kylančios įveikus ligą, ir palaikomoji slauga yra svarbūs šios srities aspektai, su kuriais susiduria visi vėžiu sergantys pacientai.

Kad kova su vėžiu būtų veiksminga, sieksiu politiškai įpareigoti ir įtraukti ne tik valstybes nares, kurioms pirmoje eilėje tenka atsakomybė už sveikatos priežiūrą, bet ir akademinės bendruomenės atstovus, sveikatos priežiūros specialistus, politikos formuotojus, NVO, pacientus ir pramonę. Europos Parlamentas šioje srityje yra labai svarbus. Labai svarbu tai, kad Parlamentas parodė savo ryžtą drauge imtis veiksmų savo 2019 m. vasario mėn. rezoliucijoje dėl kovos su moterų vėžiniais susirgimais ir susijusiomis ligomis. Joje kalbama apie daug aspektų, kuriuos ketinu aptarti. Pati esu parlamento narė, tad iš asmeninės patirties žinau, kaip naudinga užmegzti tvirtą vykdomosios institucijos ir teisėkūros institucijos partnerystę. Veikdami išvien, dalydamiesi žiniomis, duomenimis, ištekliais ir infrastruktūra mes galime pakeisti esamą padėtį. Galime įveikti vėžį.

Moksliniai tyrimai – tai sritis, kurioje Europos veiksmai kovojant su vėžiu gali padaryti didžiulį poveikį. Žinios ir supratimas yra mūsų geriausi pagalbininkai. Todėl būsimos programos „Europos horizontas“ mokslinių tyrimų misija, skirta vėžiui, taps pagrindine mūsų plano įveikti vėžį dalimi. Europos Komisijos viduje taip pat reikės veiksmingai bendradarbiauti horizontaliaisiais klausimais, tad aš tikiuosi glaudžiai bendradarbiauti su paskirtuoju Komisijos nariu, atsakingu už inovacijas ir jaunimą, kartu įgyvendinant vėžio įveikimo strategiją.

Kita mūsų dėmesio reikalaujanti sritis – tai **prevencija**. Vadovaujantis mokslu pagrįstais patarimais, pvz., Europos kovos su vėžiu kodekso rekomendacijomis, **galima išvengti** beveik pusės visų vėžio sukeltų mirčių. Mes vis geriau imame suprasti aplinkos sąlygų ir sveikos gyvensenos vaidmenį – pavyzdžiui, tabakas yra pagrindinis kelių rūšių vėžio rizikos veiksnys. Mūsų nulinės taršos siekis skirtas apsaugoti piliečius nuo pavojingo cheminių medžiagų, užteršto oro ar toksiškų pramoninių išmetamųjų teršalų poveikio. Prevencija gali padėti sumažinti skaudžius vėžio sukeltus ekonominius, socialinius ir žmogiškuosius nuostolius, sumažinti nacionalinėms sveikatos priežiūros ir socialinėms sistemoms tenkančią vis didėjančią spaudimą ir paskatinti ekonomikos augimą. Pirminių vėžį sukeliančių veiksnių šalinimas yra svarbi prevencijos dalis. Kiekvienu atveju pasirinksiame proporcingiausią ir veiksmingiausią priemonių derinį. Pavyzdžiui, ES tabako kontrolės politika grindžiama teisės aktais ir neprivalomomis priemonėmis, kurios apima ne tik sveikatos sektorių. Prevencija aprėpia ir sveikos gyvensenos skatinimą, įskaitant mitybą. Man džiugu imtis vadovauti naujai strategijai „Nuo lauko iki stalo“, kad europiečiai turėtų galimybę gauti maistingo, įperkamo ir saugaus maisto. Be to, tai bus neatsiejama Europos žaliojo kurso dalis.

Vėžio prevencija ir sveikatos ugdymas turi apimti ne tik su sveikata susijusius, bet ir aplinkos, švietimo, mokesčių, žemės ūkio ir mokslinių tyrimų sektorius. Siekiant įtraukti ir kitus sektorius, reikalingi patikimi sveikatos ugdymo svarbą pagrindžiantys įrodymai. Europos Sąjungoje tai užtikrina Eurostatas ir nacionalinių sveikatos sistemų analizė. Nekantriai laikiu galimybės glaudžiai dirbti su Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija, Europos sveikatos sistemų ir politikos observatorija ir Pasaulio sveikatos organizacija, kad galėčiau prevencijai skirti ypatingą dėmesį plėtojant ES visuomenės sveikatos politiką.

Europos vėžio įveikimo planas bus susietas su įvairiomis sveikatos srities iniciatyvomis. Taip pat norėčiau pabrėžti, kad vėžio prevencijos tikslais svarbus skiepijimas nuo žmogaus papilomos viruso (ŽPV) ir virusinio hepatito B. Tad nekantriai laikiu galimybės dirbti su Europos Parlamentu, valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais visais skiepijimo klausimais. Būtina aiškinti jų naudą ir kovoti su mitais, klaidingais įsitikinimais ir skeptiškumu šiuo klausimu.

Visi žinome, kad anksti **diagnozavus** ligą šansai išgyventi gerokai padidėja. Nuo 2003 m., kai buvo priimta Tarybos rekomendacija dėl vėžio atrankinės patikros, visose ES valstybėse narėse padaryta didelė pažanga. Tačiau galime ir turėtume daryti dar daugiau. Visų pirma reikia toliau gerinti galimybes dalyvauti gyventojų skaičiumi pagrįstoje atrankinėje vėžio patikroje, šiuo tikslu padedant ES valstybėms narėms teikti paraiškas dėl ES finansavimo, ypač iš sanglaudos ir reformų fondų.

Dirbtinis intelektas gali būti labai naudingas šiuo itin svarbiu diagnozavimo etapu. Tam reikia didelių duomenų kiekių, kad algoritmai būtų kuo tikslesni ir patikimesni. **Europos sveikatos duomenų erdvė** leis paprasčiau keistis duomenimis ir vykdyti mokslinius tyrimus naujų prevencinių strategijų srityje. Žinoma, taip pat užtikrinsime asmens duomenų apsaugą – šiuo klausimu glaudžiai bendradarbiausiu su paskirtąja vykdomąja Komisijos pirmininko pavaduotoja M. Vestager ir paskirtaisiais Komisijos nariais S. Goulard ir D. Reynders.

Kuriama daug vėžio **gydymui** skirtų vaistų, ypač suaugusiųjų gydymui, įskaitant proveržio genų terapiją ir individualizuoto gydymo būdus. Tačiau ne visi kuriami vaistai bus sėkmingi ir ne visi nauji vaisiai automatiškai reiškia didesnę naudą pacientams ir sveikatos sistemoms. Be to, susirgusių vėžiu vaikų gydymas vis dar turi didelių trūkumų. Noriu užtikrinti, kad visi pacientai, nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos Europos Sąjungoje, jų amžiaus, lyties ar socioekonominės padėties, turėtų galimybę gauti įperkamų ir prieinamų vaistų. Būdama Kipro Atstovų Rūmų Žmogaus teisių ir lygybės komiteto pirmininke, esu tvirtai įsipareigojusi laikytis Pagrindinių teisių chartijoje ir Europos socialinių teisių ramstyje įtvirtintų principų. Galimybė naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis nėra privilegija – tai viena iš pagrindinių teisių Europos Sąjungoje. Tam būtina vadovautis labiau į pacientus orientuotu požiūriu, grindžiamu žmonių poreikiais. Todėl reikia sistemingiau ir tiksliau išmatuoti gydymo rezultatus ir tai, kaip pacientai vertina jiems teikiamas priežiūros paslaugas. Tik tada galime užtikrinti, kad visiems pacientams būtų teikiamos kokybiškos priežiūros paslaugos.

Noriu pabrėžti, kad pacientų dalyvavimas yra labai svarbus visais etapais, pradedant klinikiniais tyrimais ir baigiant pacientų pranešamais jų gydymo rezultatais bei į pacientus orientuotomis priežiūros paslaugomis. Ketinu remti pacientų grupių, valstybių narių ir ES lygmeniu pradėtus veiksmus, įskaitant Europos vaistų agentūros veiklą.

Pastebime, kad gydant vėžį trūksta nebrangių pagrindinių vaistų, kurių kartais neįmanoma pakeisti kitais vaistais, o kai kuriose valstybėse trūksta pačių naujausių brangių vaistų. Nėra priimtina, kad pacientai dėl to turi patirti tokį papildomą stresą. Siekdama sumažinti vaistų trūkumą Europoje, ketinu bendradarbiauti su pramone ir valstybėmis narėmis. Taip pat esu pasiryžusi remti valstybių narių pastangas užtikrinti, kad vaistai būtų įperkami, prieinami ir aukštos kokybės. Esu įsitikinusi, kad išplėtus įrodymų bazę visoje ES ir plėtojant bendradarbiavimą bus lengviau pagrįsti nacionalinius sprendimus dėl naujų vaistų. Vėžys yra akivaizdžiai prioritetinė tokio bendradarbiavimo sritis. Kovodama su vėžiu ypač sieksiu, kad būtų mažinama nelygybė vėžio prevencijos, diagnostikos ir gydymo srityje, įskaitant galimybes gauti vaistų nuo vėžio.

Reikia nepamiršti, kad vėžys nėra tik viena liga. Yra daug vėžio rūšių, kurių kiekviena pasižymi savo ypatumais. Šioje srityje ES gali suburti specialistus iš visos Europos ir taip pasiekti papildomos naudos ES lygmeniu. Daugelis vėžinių susirgimų (ir visos vaikų vėžio formos) yra retosios ligos ir yra įtraukti į Europos referencijos centrų tinklus. Šie tinklai ir toliau sujungs sveikatos priežiūros paslaugų teikėjus iš visos Europos, kad jie galėtų dalytis ekspertinėmis žiniomis, kartu mokytis ir aptarti sudėtingus sveikatos sutrikimus ir labai specializuotus gydymo būdus.

Galiausiai esu dėkinga, kad buvo paminėtas etapas įveikus ligą ir **palaikomoji slauga**. Vėžį įveikusių asmenų skaičius didėja ir tokie asmenys susiduria su naujomis problemomis, kurias mums būtina spręsti. Privalome pasirūpinti visų pacientų palaikomąja slauga. Kaip jums žinoma, iš savo asmeninės patirties galiu pasakyti, kad siekdami nustatyti patvirtintos geriausios patirties pavyzdžius ir dalytis tokia patirtimi, galime bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais. Todėl galiu jus patikinti, kad dėsiu visas pastangas siekdama įgyvendinti šį prioritetą.

4. Sveikatos veiksmų planas ir galimybės įsigyti vaistų bei pasinaudoti medicinos prietaisais

Įgaliojimų rašte numatyta, kad visiškas Bendros sveikatos koncepcija grindžiamas Europos kovos su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms (AAM) veiksmų plano įgyvendinimas, informavimas apie skiepimą ir įperkamų vaistų tiekimo užtikrinimas yra trys svarbiausios Jums nustatytos užduotys. Kaip planuojate spręsti problemas, susijusias su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms, skiepimu, naujų žmonėms skirtų antibiotikų pateikimu rinkai, galimybėmis įsigyti vaistų ir pasinaudoti medicinos prietaisais, įskaitant aspektus, susijusius su medicininiais moksliniais tyrimais, vaistų sudedamųjų dalių prieinamumu, taip pat su itin svarbia kova su ŽIV/AIDS, tuberkulioze ir hepatitu, nes tai yra 3 DVT uždaviniai?

Europiečiai tikisi ramaus gyvenimo turėdami galimybę naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis ir apsaugoti nuo epidemijų ir ligų. Iš tikrųjų, Europoje taikomi vieni aukščiausių pasaulyje standartų ir vienos iš įperkamiausių, prieinamiausių ir kokybiškiausių sveikatos sistemų. ES pagrindinių teisių chartijoje ir Europos socialinių teisių ramstyje pripažįstama kiekvieno asmens teisė laiku gauti kokybiškų ir įperkamų profilaktinės ir gydomosios sveikatos priežiūros paslaugų. Tapusi už sveikatą atsakinga Komisijos nare visą savo energiją ketinu skirti tam, kad būtų pasiekta konkrečių teigiamų rezultatų, kurie atlieptų pagrindines mūsų Sąjungos vertybes.

Aš suprantu bendros sveikatos principą, pagal kurį žmonių ir gyvūnų sveikata laikoma glaudžiai susieta ir apimančia visą aplinką kaip žmones ir gyvūnus susiejantį veiksni. Šiame kontekste egzistuoja tarpusavio ryšys ir tarpusavio priklausomybė tarp žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatos. Norint įgyvendinti bendros sveikatos principą visose šiose srityse reikės imtis plataus masto ilgalaikių veiksmų.

ES gali pelnytai didžiuotis savo laimėjimais šioje srityje, bet būtina veikti toliau. Didėjantis atsparumas antimikrobinėms medžiagoms kelia grėsmę šiuolaikinės medicinos pasiekimams. Nepasitikėjimas skiepais ir mokslu nukreipia visuomenės dėmesį nuo skiepavimo naudos pamirštant, kiek daug gyvybių pavyko išgelbėti skiepiant nuo raupų, poliomieliito, tymų,

difterijos ar meningito. Sveikatos priežiūros specialistai ir pacientai visoje Europoje išreiškia susirūpinimą dėl galimybės gauti vaistų ir dėl jų prieinamumo, įperkamumo ir trūkumo. Užkrečiamosios ligos ir kitos grėsmės sveikatai gali greitai išplisti į kitas šalis.

Daugelis šių problemų yra pasaulinės, tad esu įsitikinusi, kad turime imtis Europos lygmeniu suderintų veiksmų ir padaryti viską, kas įmanoma, kad galėtume rasti bendrus sprendimus ir imtis vadovaujamo vaidmens pasaulyje. Siekiant **Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų** reikės glaudžiai bendradarbiauti su visa Komisijos narių kolegija ir įvairiais suinteresuotaisiais subjektais daugelyje sektorių. Esu įsitikinusi, kad norėdami pasiekti šiuos darnaus vystymosi tikslus, turėtume pasinaudoti visomis reikiamomis visuomenės sveikatos, mokslinių tyrimų, vaistų politikos, vystomojo bendradarbiavimo ar struktūrinių fondų paramos priemonėmis. Išrinktoji Pirmininkė įsipareigojo perorientuoti Europos semestrą, kad visi šie tikslai būtų į jį įtraukti.

Įsipareigoju užtikrinti, kad ši Komisija imtųsi visų reikalingų priemonių, kad padėtų rasti tvarius sprendimus, kaip įveikti **atsparumą antimikrobinėms medžiagoms**. Visų pirma, glaudžiai bendradarbiausiu su Europos Parlamentu, valstybėmis narėmis ir visais susijusiais suinteresuotaisiais subjektais, kad būtų visapusiškai įgyvendintas 2017 m. birželio mėn. priimtas Bendros sveikatos koncepcija grindžiamas Europos kovos su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms veiksmų planas. Taip pat ypatingą dėmesį skirsiu 2018 m. rugsėjo mėn. Europos Parlamento priimtai rezoliucijai dėl šio klausimo. Pagal Bendros sveikatos koncepciją ketinu užsiimti įvairiais žmonių sveikatos, gyvūnų sveikatos ir aplinkos sektoriais, kad būtų užkirstas kelias tolesniam atsparumo antimikrobinėms medžiagoms vystymuisi ir plitimui. Be to, sutelksiu visus ES lygmeniu turimus išteklius, kad būtų padėta valstybėms narėms, o ES taptų geriausios praktikos regionu.

Šiuos išteklius turėtų sutelkti sveikatos srities operatyvinės ES agentūros: Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras, Europos vaistų agentūra ir Europos maisto saugos tarnyba pateiktų geriausius mokslinius įrodymus, kurių reikia Europos Sąjungai šios srities veiksmams. Ketinu apsvarstyti ir kitas galimybes, kaip kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms. Pavyzdžiui, dirbdama kartu su paskirtaisiais Komisijos nariais S. Goulard ir M. Gabriel ir valdžios institucijomis, pramonės atstovais ir kitais suinteresuotaisiais subjektais sieksiu skatinti kurti naujus verslo modelius, kuriais būtų skatinamos inovacijos naujų antibiotikų srityje. Turime sukurti tinkamas paskatas kurti antibiotikus ir užtikrinti, kad jie būtų naudojami apdairiai. Be to, reikia kuo labiau skatinti kurti naujas vakcinas, kurios galėtų iš dalies išspręsti šią problemą.

Taip pat skatinsiu ieškoti alternatyvų antimikrobinių medžiagų naudojimui, pvz., gerinant infekcijų prevenciją. Ketinu atidžiai stebėti, kaip įgyvendinami naujieji ES reglamentai dėl veterinarinių vaistų ir vaistinių pašarų. Šie nauji teisės aktai iš tiesų yra labai svarbus žingsnis kovojant su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms. Jais skatinama atsakingai naudoti gyvūnams skirtas antimikrobines medžiagas. Šis darbas papildys naują tvarių maisto produktų strategiją „Nuo lauko iki stalo“, įtrauktą į Europos žaliajį kursą. Užtikrinsiu, kad, laikantis 2019 m. kovo mėn. priimto komunikato „Europos Sąjungos strateginis požiūris į vaistus aplinkoje“, būtų deramai atsižvelgta į atsparumo antimikrobinėms medžiagoms aplinkos aspektą.

Europos Sąjunga, kaip ir visi kiti regionai, pati viena negali įveikti atsparumo antimikrobinėms medžiagoms problemos. Tačiau ji gali imtis vadovaujamojo vaidmens. Atsparumas antimikrobinėms medžiagoms iš esmės yra pasaulinė grėsmė, tad ją atremti galima tik viso pasaulio pastangomis. Globalizuotame pasaulyje, kai intensyvėja kelionės, prekyba, daugėja

aplinkos ir klimato kaitos grėsmių, atsparumas antimikrobinėms medžiagoms gali greitai išplisti už valstybių sienų, todėl norint išspręsti šią problemą, reikia imtis daugiašalių koordinuotų veiksmų. Todėl glaudžiai bendradarbiausiu su mūsų tarptautiniais partneriais ir sieksiu, kad būtų sudarytas pasaulinis susitarimas dėl antimikrobinių medžiagų naudojimo ir galimybės jų gauti. Tikiuosi jūsų paramos šioje srityje. Parlamento palaikomi ryšiai su tarptautiniais partneriais gali suteikti svarbų postūmį siekiant šio tikslo.

Vaistų ir medicinos priemonių srityje darysiu viską, kad Europa turėtų galimybę įsigyti įperkamu vaistų savo poreikiams patenkinti ir kad šiame sektoriuje, kuriame Europos pramonė pirmauja pasaulyje, būtų remiamos inovacijos. Remdamasi reglamento dėl retųjų ir pediatriinių vaistų vertinimo išvadomis, trumpuoju laikotarpiu apsvarstysiu priemones, kuriomis būtų tinkamai skatinamos inovacijos srityse, kuriose esama nepatenkintų poreikių, siekiant užtikrinti, kad nauji gydymo būdai būtų prieinami ir įperkami visoje ES. Šiuo atveju būtinai atsižvelgsiu į 2016 m. ir 2017 m. Europos Parlamento išsakytus raginimus imtis veiksmų dėl reglamento dėl pediatrijoje naudojamų vaistų ir pagerinti galimybes gauti vaistų. Retųjų ir pediatriinių vaistų teisės aktai atliko svarbų vaidmenį, nes buvo sudarytos galimybės kurti terapinius gydymo metodus apleistose srityse, tačiau būtina toliau užtikrinti jų aktualumą.

Norinti Europos Sąjungoje užtikrinti įperkamu vaistų tiekimą, reikia sukurti tinkamas sąlygas ir bendradarbiauti dėl šios srities nacionalinės politikos formavimo priemonių. Padėsime pramonei ir valstybėms narėms nuolat gerinti sveikatos sistemų kokybę ir tvarumą geriau keičiantis informacija, ekspertinėmis žiniomis ir gerąja patirtimi. Šiuo metu peržiūrimi mokesčiai, nustatyti farmacijos įmonėms už Europos vaistų agentūros teikiamas paslaugas. Tai padės užtikrinti reglamentavimo sistemos tvarumą, leis pašalinti kliūtis inovacijoms ir užtikrins vaistų saugumą.

Medicininį mokslinių tyrimų rėmimas taip pat reiškia ES farmacijos ir medicinos technologijų vertės grandinės transformavimą į poreikiais grindžiamą, novatorišką, integruotą ir į ateitį orientuotą sistemą. Sieksiu suderinti mokslinių tyrimų prioritetus su sveikatos sistemų poreikiais, į šią veiklą įtraukiant reguliavimo institucijas, akademinę bendruomenę, sveikatos priežiūros specialistus, sveikatos priežiūros paslaugų teikėjus ir mokėtojus.

Kitas spręstinas klausimas – tai mūsų priklausomybė nuo trečiųjų šalių, kuriose gaminamos vaistų veikliosios medžiagos, naudojamos ES vaistuose. Siekiant aukštos vaistų kokybės, ketinu aktyviai skatinti konvergenciją su sutartais tarptautiniais standartais ir pagerinti tiekimo grandinės priežiūrą, kad būtų užtikrinta, jog importuojamos vaistų veikliosios medžiagos būtų gaminamos laikantis gerosios gamybos praktikos. Taip pat esu įsipareigojusi išspręsti nebrangių vaistų trūkumo Europos Sąjungoje problemą.

Įsipareigoju užtikrinti pacientų apsaugą veiksmingai ir laiku įgyvendinant naują medicinos priemonių reglamentavimo sistemą. Šia sistema siekiama padidinti ES rinkai pateikiamų priemonių saugą, skatinti sistemos priežiūrą ir didinti skaidrumą. Ji sukurta taip, kad būtų tinkama naujoms ir dar tik atsirandančioms problemoms spręsti. Visapusiškai suprantu, kad trumpojo laikotarpio prioritetas – laikytis 2020 m. gegužės mėn. galutinio termino, remiantis koreguojamuoju įgyvendinimo planu ir bendromis visų valstybių narių pastangomis. Akivaizdu, kad tai didelis iššūkis visam sektoriui. Tačiau jau pasiekta didelė pažanga ir esu pasiryžusi užtikrinti, kad šis labai sudėtingas režimas būtų tinkamai įgyvendintas per numatytus terminus.

Po rugsėjo mėn. įvykusio Visuotinio aukščiausiojo lygio susitikimo skiepavimo klausimais, kuris buvo surengtas bendradarbiaujant su Pasaulio sveikatos organizacija, išsipareigoju teikti pirmenybę tam, kad būtų geriau informuojama apie skiepus, būtų paašškinta vakcinų nauda, būtų kovojama su dezinformacija ir būtų atkurtas pasitikėjimas. Esu informuota, kad Europos Parlamentas remia veiksmus ES lygmeniu, kaip nurodyta jo 2018 m. balandžio mėn. rezoliucijoje, ir toliau glaudžiai bendradarbiausiu su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais, kad skiepavimas būtų vykdomas platesniu mastu, skiepavimo programos būtų tvaresnės, o vakcinos būtų tiekiamos tinkamiau. Visų pirma bendradarbiausiu su „Koalicija skiepavimo klausimais“, kurioje dalyvauja skiepavimą propaguojančios sveikatos priežiūros specialistų ir studentų asociacijos. Be to, toliau bus kaupiama geriausia praktika ir įgyta patirtis, susijusi su nepakankamu skiepavimosi lygiu ir nepasitikėjimu skiepais. Tai yra tikro bendradarbiavimo pavyzdžiai. Tad nekantriai laikiu galimybės bendradarbiauti su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais, kad būtų kovojama su ligomis, kurių galima išvengti skiepaviant.

Esu susipažinusi su 2017 m. liepos mėn. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES kovos su ŽIV/AIDS, tuberkulioze ir hepatitu C, tad ketinu toliau remti valstybės nares, kad jos kovotų su užkrečiamosiomis ligomis ir sukurtų Tarptautinėse sveikatos priežiūros taisyklėse nustatytus pagrindinius pajėgumus. Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras yra pagrindinis partneris, bendradarbiaujantis su nacionalinėmis sveikatos apsaugos įstaigomis, kad sustiprintų ir tobulintų žemyno masto ligų stebėjimo ir ankstyvojo perspėjimo sistemas. Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras taip pat sutelkia Europos sveikatos srities žinias, kad padėtų valstybėms narėms ŽIV/AIDS, tuberkuliozės bei hepatito, skiepavimo ir atsparumo antimikrobinėms medžiagoms srityje, rengia autoritetingas mokslines nuomones apie infekcinių ligų keliamą pavojų.

Taip pat norėčiau priminti, kad rugpjūčio mėn. Bjarice įvykusiame G7 aukščiausiojo lygio susitikime Komisija išsipareigojo skirti 550 mln. EUR Pasauliniam kovos su AIDS, tuberkulioze ir maliarija fondui. Ketinu imtis tolesnių veiksmų dėl šio išsipareigojimo ir jį įgyvendinti.

Per visą savo profesinę karjerą, kai dirbau klinicine psichologe valstybinėse ligoninėse, tiesiogiai patyriau, kaip svarbu, kad sveikatos sistemos gerai veiktų. Turėjau progos suprasti, kad kolektyvinė mūsų visuomenės sveikata priklauso nuo kiekvieno atskiro piliečio fizinės ir psichinės sveikatos. Šioms problemoms įveikti skirsiu visą savo energiją, tad esu pasiryžusi siekti geresnių rezultatų mūsų piliečių ir visuomenės sveikatos srityje.

MAISTO SAUGA

5. Pesticidai

Kaip, siekdama įgyvendinti išrinktosios Komisijos pirmininkės paskelbtą nulinės taršos užmojų, planuojate sumažinti ES priklausomybę nuo pesticidų kartu skatindama naudoti nedidelės rizikos alternatyvias medžiagas, įskaitant ne chemines medžiagas, ir sudarydama palankesnes sąlygas diegti naujas technologijas? Koks jūsų požiūris į pesticidų patvirtinimo, taip pat cheminių medžiagų, kurių pagrindą sudaro cheminiai produktai, valdymo sistemos mokslinį ir reguliavimo patikimumą? Kaip užtikrinsite, kad būtų nutraukta dabartinė leidimų nuolat naudoti labai didelį susirūpinimą keliančias chemines medžiagas (angl. SVHC) praktika, kai yra alternatyvų arba kai dokumentų rinkinys nėra išsamus? Kaip ketinate patenkinti Europos Parlamento reikalavimus (ankstesnius ir dabartinius), įskaitant PEST komiteto išvadas ir rezoliuciją dėl Tausaus pesticidų naudojimo direktyvos įgyvendinimo?

Pesticidai kelia didelį susirūpinimą daugeliui ES piliečių, kurie norėtų, kad mūsų priklausomybė nuo jų ir jų naudojimas sumažėtų. Taip pat esu įsitikinusi, kad galime sumažinti pesticidų naudojimą ES ir kad ūkininkai turėtų turėti galimybę pasirinkti priemones, kurios yra mažiausiai pavojingos žmonių sveikatai ir aplinkai.

Veiksmai pesticidų srityje bus svarbiausia naujos tvarių maisto produktų strategijos „Nuo lauko iki stalo“ dalis. Išrinktoji Komisijos Pirmininkė manęs paprašė, kad imčiausi vadovaujamojo vaidmens dėl šios strategijos. Strategija orientuota į pirmą maisto grandinės etapą – maisto gamybą, ji padės įgyvendinti mūsų nulinės taršos užmojį. Visi sutinkame, kad turime mažinti priklausomybę nuo pesticidų ir būtina skatinti naudoti nedidelės rizikos ir ne cheminio pobūdžio alternatyvas.

Todėl ketinu atidžiai išsiklausyti, ką šiuo klausimu mano mūsų piliečiai ir jų išrinkti atstovai Europos Parlamente. Ketinu vadovautis pesticidus reglamentuojančių teisės aktų REFIT vertinimu, kurį Komisija jau beveik baigia atlikti. Įrodymais grindžiama politika bus pagrindinis principas, kuriuo ketinu vadovautis per savo kadenciją, o šiame vertinime bus pateikti dabartinę padėtį parodantys faktai. Paskelbus vertinimo rezultatus galėsiu išsamiau juos pakomentuoti, tačiau jau dabar galiu pažymėti, kad jame bendrai nurodyta, jog pesticidų autorizacijos sistema sveikatos ir aplinkos apsaugos požiūriu iš esmės yra veiksminga. Šiuo atžvilgiu svarbios priemonės yra draudimas arba griežti apribojimai, susiję su neigiamą poveikį apdulkintojams darančiomis medžiagomis, pvz., neonikotinoidais. Iš tiesų džiaugiuosi, kad Europos Parlamento Specialiojo komiteto ES pesticidų autorizacijos procedūros klausimais (PEST) ataskaitoje pripažinta, kad ES turi vieną griežčiausių pesticidus reglamentuojančių teisinių sistemų pasaulyje.

Vis dėlto sistemą galima patobulinti, kad ji būtų veiksmingesnė. Tai galima padaryti keliais būdais, ir per ateinančius mėnesius norėčiau su Jumis aptarti šiuos būdus.

Be to, manyčiau, kad galėtume kartu apsvarstyti galimybę nustatyti ES masto privalomą pesticidų rizikos mažinimo tikslą. Šie svarstymai būtų grindžiami nauja Komisijos ataskaita Tarybai ir Parlamentui dėl Tausiojo pesticidų naudojimo direktyvos įgyvendinimo pažangos ir neseniai analizuotų suderintų rizikos rodiklių veikimo vertinimu.

Jūs taip pat teiraujatės mano nuomonės apie dabartinę cheminių medžiagų valdymo sistemą apskritai ir apie leidimus naudoti labai didelį susirūpinimą keliančias chemines medžiagas. Dėl REACH reglamento klausimų – mano kolegos paskirtieji Komisijos nariai S. Goulard ir V. Sinkevičius gali geriau į juos atsakyti.

Vis dėlto noriu pabrėžti, kad jau nustatytas bendras su pesticidais susijęs įpareigojimas, kad prieš visus produktus pateikiant rinkai ir naudojant juos turi įvertinti ir autorizuoti valdžios institucijos. Ši tvarka yra gerokai griežtesnė nei pramoninių cheminių medžiagų atveju. Nors pesticidus reglamentuojančiuose teisės aktuose labai didelį susirūpinimą keliančių cheminių medžiagų sąvokos nėra, šios medžiagos identifikuojamos remiantis vadinamaisiais pavojingumo ribojimo kriterijais, pvz., jas klasifikuojant kaip kancerogenines, mutagenines arba kaip endokrininę sistemą ardančias medžiagas. Šiuos kriterijus atitinkančių medžiagų iš esmės negalima naudoti pesticiduose, išskyrus kai kuriuos retus atvejus, kai taikomos leidžiančios nukrypti nuostatos. Jau šiandien mažiau nei 2 % šių patvirtintų veikliųjų medžiagų atitinka šiuos kriterijus, ir esu įsitikinusi, kad atlikus reguliarią visų patvirtinimų peržiūrą jų visiškai nebeliks.

Pesticidų dokumentų rinkinys atskleidė ir kitą svarbų aspektą – kaip svarbu vadovautis kolegialumo principu nagrinėjant kompleksinius klausimus. Pesticidai yra vienas iš daugelio sveikatos politikos srities pavyzdžių, kurie yra susiję arba persidengia su kitų politikos sričių darbu. Glaudžiai bendradarbiausiu su paskirtuoju vykdomuoju Komisijos pirmininko pavaduotoju F. Timmermansu ir paskirtaisiais Komisijos nariais J. Wojciechowskiu, S. Goulard, V. Sinkevičiumi ir M. Gabriel, kad būtų laikomasi holistinio politinio požiūrio, kuriam teikia pirmenybę išrinktoji Komisijos Pirmininkė.

Manau, kad direktyvoje dėl tausiojo pesticidų naudojimo jau esama priemonių, leidžiančių sumažinti pesticidų keliamą riziką ir poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai. Direktyvoje aiškiai pabrėžiamas alternatyvių priemonių naudojimas vietoj pesticidų, mažos rizikos produktų naudojimas ir integruotosios kenkėjų kontrolės taikymas. Komisija netrukus pradės šios direktyvos vertinimą siekdama nustatyti, koku mastu šių priemonių gali pakakti.

Pritariu Parlamento rezoliucijai, kad reikia dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti, kad būtų išnaudotos visos šios direktyvos galimybės. Visų pirma, turime raginti valstybes nares labiau įgyvendinti direktyvą ir plačiau taikyti integruotąją kenkėjų kontrolę. Taip pat ieškosiu būdų, kaip paspartinti mažos rizikos produktų, ypač biologinės kilmės, patekimą į rinką. Šiems produktams jau taikomos pagreitinotos autorizacijos procedūros, ilgesni patvirtinimo laikotarpiai ir ilgesni duomenų apsaugos laikotarpiai. Raginčiau dar labiau supaprastinti procedūras, kad būtų skatinama kurti daugiau mažos rizikos produktų. Ketinu bendradarbiauti su valstybėmis narėmis, kad būtų nustatyti veiksmai, kurių reikia imtis šiam tikslui pasiekti.

Taip pat norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kaip naujos technologijos galėtų padėti sumažinti mūsų priklausomybę nuo pesticidų, visada vadovaujantis moksliniu įrodymais pagrįstu metodu.

Be to, esu tvirtai įsitikinusi, kad pažanga tikslojo ūkininkavimo ir maisto gamybos srityje sudarys galimybę naudoti vizualizavimo priemones siekiant stebėti augalų sveikatą ir užtikrinti, kad pesticidai būtų tikslingai naudojami tik ten, kur jų reikia. Taip pat toliau remsime mokslinius tyrimus, kuriais ieškoma novatoriškų sprendimų, kaip sumažinti priklausomybę nuo pesticidų ir kitų žemės ūkio gamybos išteklių.

PEST komitetas ypač paragino užtikrinti didesnę skaidrumą ir sustiprinti politiką, kuria sprendžiama interesų konfliktų problema. Komitetas taip pat paragino stiprinti pesticidų srities mokslininkų nepriklausomumą. Visiškai pritariu šiems tikslams ir norėčiau pabrėžti, kad kai tik bus pradėti taikyti naujieji ES teisės aktai dėl ES rizikos maisto grandinėje vertinimo skaidrumo ir tvarumo, jie leis išspręsti keletą šių problemų.

Intensyviai dirbsime, kad tyrimai ir duomenys, kuriais grindžiamos paraiškos autorizacijai gauti, ankstyvuoją rizikos vertinimo proceso etapu būtų operatyviai paviešinti siekdami, kad piliečiai bei nepriklausomi mokslininkai galėtų gauti tiesioginę prieigą prie šių tyrimų pagal persvarstytus bendruosius maistui skirtus teisės aktus ir pesticidus reglamentuojančius teisės aktus. ES tyrimų registras turėtų mums padėti užtikrinti, kad įmonės, teikiančios paraiškas autorizacijai gauti, pateiktų visą susijusią informaciją, įskaitant bet kokią galimai nepalankią informaciją. Prireikus nedvejodama pasinaudosiu galimybe atlikti griežtesnę bandymų centrų kontrolę ir auditą arba atlikti patikrinamuosius tyrimus.

Neseniai persvarsčius bendruosius maistui skirtus teisės aktus, imta reikalauti didesnio rizikos maisto grandinėje analizės skaidrumo. Šioje srityje taip pat imsiuosi bendresnio pobūdžio veiksmų siekiant didesnio mūsų mokslinių įstaigų skaidrumo ir geresnio jų mokslinio bendradarbiavimo. Ieškosiu būdų, kaip padidinti agentūrų, pvz., Europos maisto saugos

tarnybos ir Europos cheminių medžiagų agentūros, veiklos suderinamumą ir užtikrinti, kad jų veikla teiktų naudos ir būtų veiksmingesnė, ir kaip tai gali padėti įgyvendinti Komisijos nulinės taršos užmojį.

Galiausiai, kartu su kitais Komisijos nariais imčiausi veiksmų siekdama glaudesnio ryšio tarp tausaus pesticidų naudojimo ir kitų svarbių politikos sričių. Tai būtų, pavyzdžiui, priemonės, susijusios su Europos žaliuoju kursu, integruotąja kenkėjų kontrole ir aplinkoje esančių pesticidų stebėseną pagal bendrą žemės ūkio politiką. Mūsų sveikata yra neatsiejama nuo mūsų planetos sveikatos.

6. Cheminės medžiagos ir maisto sauga

Nepaisant griežtų saugos ribų ir didžiausios leidžiamosios liekanų koncentracijos, ES maisto grandinėje susikaupia įvairios sveikatai ir (arba) aplinkai pavojingos medžiagos, dėl to vartotojai gali patirti kumuliacinį ir mišrų poveikį. Kaip užtikrinsite mūsų maisto saugą ir tvarumą? Kokiomis teisėkūros ir ne teisėkūros priemonėmis numatote nustatyti ir sumažinti pavojingų medžiagų poveikį ir kada pateiksite naują reglamentavimo sistemą, skirtą cheminių medžiagų poveikio maisto grandinėje klausimui spręsti? Europos Parlamentas ne kartą prašė pateikti atnaujintą strategiją dėl endokrininę sistemą ardančių cheminių medžiagų (angl. EDC) ir nustatyti reglamentavimo spragas siekiant užtikrinti, kad visuose atitinkamuose teisės aktuose būtų taikomi moksliniai EDC nustatymo kriterijai. Kada pateiksite tą strategiją? Kaip toliau stiprinsite ES agentūrų mokslinių vertinimų proceso skaidrumą ir nepriklausomumą?

ES maisto saugos sistema yra pagrįsta patikimu moksliniu rizikos vertinimu ir yra pripažinta kaip pasaulinis aukso standartas. Esama daug sektorių teisės aktų, reglamentuojančių cheminių medžiagų riziką ir maisto saugą, kuriais siekiama užtikrinti, kad maisto produktuose esančios cheminių medžiagų, pvz., teršalų, liekanos, pesticidų liekanos ir veterinarinių vaistų liekanos nekeltų pavojaus Europos vartotojams. Kiekvienais metais valstybės narės vykdo išsamias stebėsenos programas, pagal kurias iš rinkos imamas didelis skaičius mėginių. Iš rezultatų matyti, kad tik nedidelė procentinė mėginių dalis neatitinka nustatytų ribinių verčių. Tai patvirtina, kad Europos vartotojai yra gerai apsaugoti. Pavyzdžiui, 2017 m. 96 % ištirtų pesticidų liekanų mėginių rezultatų buvo mažesni nei sveikatos atžvilgiu saugi didžiausia leidžiamoji liekanų koncentracija. Patikimas cheminių medžiagų valdymas yra naudingas ne tik mūsų piliečių sveikatai, bet ir labai svarbus siekiant sukurti tvarią politiką, kuri grindžiama strategija „Nuo lauko iki stalo“, ir įgyvendinti žiedinės ekonomikos tikslus.

Tačiau sutinku, kad būtų galima nuveikti daugiau.

Ketinu labai glaudžiai bendradarbiauti su paskirtuoju Komisijos nariu, atsakingu už aplinką ir vandenynus, ir padėti jam kartu įgyvendinti nulinės taršos užmojį, ypač pesticidų ir endokrininę sistemą ardančių medžiagų klausimais. Tokiu būdu strategija „Nuo lauko iki stalo“, kuri suteikia svarbią galimybę pagerinti mūsų maisto produktų tvarumą visuose maisto grandinės etapuose – nuo gamybos iki vartojimo, taps gerokai veiksmingesnė ir leis geriau įgyvendinti Žaliojo kurso iniciatyvą ir mūsų žiedinės ekonomikos tikslus.

Reikia spręsti ir įvairių cheminių medžiagų vienu metu daromo poveikio problemą. Europos maisto saugos tarnyba ir Komisija šiuo metu kartu rengia pesticidų liekanų maiste kumuliacinio poveikio vertinimo metodiką. Tai svarbus naujas žingsnis siekiant pagerinti maisto saugą remiantis patikimais moksliniais įrodymais.

Aiškliai pripažinta, kad atliekant rizikos vertinimą ir vykdant rizikos valdymą yra sudėtinga įvertinti cheminių medžiagų iš skirtingų šaltinių poveikį. Man tai yra gerai žinoma. Per pastaruosius 20 metų ES padarė didelę pažangą siekdama suprasti ir reglamentuoti **endokrininę sistemą ardančias medžiagas** – ES pirmoji ėmėsi šios srities veiksmų nustatydamas endokrininę sistemą ardančių medžiagų, esančių augalų apsaugos ir biocidiniuose produktuose, mokslinius identifikavimo kriterijus.

Apskritai kalbant apie endokrininę sistemą ardančias medžiagas, mūsų bendras tikslas turėtų būti apsaugoti ES piliečius ir aplinką nuo šių medžiagų keliamos rizikos ir kuo labiau sumažinti jų poveikį. Man gerai žinomos pastarųjų metų Europos Parlamento išreikštos pozicijos šiuo klausimu, ypač naujausia 2019 m. balandžio mėn. rezoliucija.

Glaudžiai bendradarbiausiu su savo kolegomis kitais Komisijos nariais, siekdama užtikrinti, kad būtų įgyvendinti Komisijos komunikate dėl endokrininę sistemą ardančių medžiagų nurodyti veiksmai. Visų pirma turime spręsti įgyvendinimo ir politikos nuoseklumo problemas. Šiuo metu atliekama įvairių sistemų, reglamentuojančių endokrininę sistemą ardančias medžiagas, tinkamumo patikra, jos metu nagrinėjamos šios problemos, ypač tai, kad nėra horizontaliųjų kriterijų, ir tai, kad reglamentavimo pasekmės skiriasi priklausomai nuo politikos srities. Kitų metų pradžioje bus gauti šios tinkamumo patikros rezultatai. Jie bus panaudoti svarstant, ar reikia keisti teisės aktus, pavyzdžiui, su maistu besiliečiančių medžiagų srityje (šiuo atveju irgi bus atliktas specialus vertinimas).

Europos maisto saugos tarnyba nepriklausomai nuo ES institucijų ir ES valstybių narių atlieka **ES rizikos vertinimą** maisto grandinės srityje. Džiaugiuosi, kad neseniai buvo iš dalies pakeisti bendrieji maistui skirti teisės aktai ir 8 kiti Sąjungos sektorių teisės aktai maisto grandinės srityje. Tai leis padidinti ES rizikos vertinimo skaidrumą ir nepriklausomumą. Tai svarbus žingsnis siekiant sustiprinti ES patikimumą ir atskaitomybę.

Manau, kad labai svarbu, kad naujuose teisės aktuose daugiausia dėmesio skiriama atvirai komunikacijai ir partnerystei, kai ankstyvuojant rizikos vertinimo proceso etapu pateikiami moksliniai tyrimai, kuriais grindžiamos paraiškos. Tyrimų ir viešų konsultacijų duomenų bazė taip pat padės pagerinti Europos maisto saugos tarnybos mokslinio rizikos vertinimo kokybę ir patikimumą.

Bus vadovaujama atviros ir įtraukiosios komunikacijos ir konsultacijos principu, o rizikos analizės proceso metu visiems suinteresuotiesiems subjektams bus sistemingai teikiami išsamūs pranešimai apie riziką.

Kalbant apie nepriklausomumą, naujuose teisės aktuose sugriežtintos esamos taisyklės, pagal kurias reikalaujama, kad valdybos ir mokslinių grupių nariai veiktų nepriklausomai ir teiktų metines interesų deklaracijas. Jais užtikrinama, kad per visą ekspertų grupių narių paskyrimo procesą toliau būtų taikomi griežti kompetencijos ir nepriklausomumo kriterijai.

Europos maisto saugos tarnybos nepriklausomumą reguliariai tikrina Audito Rūmai, Europos ombudsmenas ir Europos Parlamentas, kai atliekama ES agentūrų biudžeto įvykdymo patvirtino procedūra. Europos maisto saugos tarnyba ir kitos ES agentūros daug metų stiprino savo nepriklausomumo politiką ir ją griežtai įgyvendina.

Iš esmės esu tvirtai įsitikinusi, kad esama tinkamų garantijų, kurios būtinos tam, kad Europos maisto saugos tarnyba ir toliau veiktų užtikrindama aukšto lygio skaidrumą ir

nepriklausomumą. Tačiau bendradarbiaudama su atitinkamais savo partneriais stengsiuosi užtikrinti, kad ES imtųsi tolesnių veiksmų šioje srityje.

7. Strategija „Nuo lauko iki stalo“

Kokie yra Jūsų siekiai, planai ir terminai, susiję su strategija „Nuo lauko iki stalo“? Kaip planuojate suteikti vartotojams skaidrią informaciją, kurios jiems reikia, kad jų sprendimai galėtų būti priimami sveikai ir tvariai, ir tuo pat metu ūkio subjektams suteikti skaidrumą, kurio jiems reikia, kad būtų užtikrintas visiškas atsekamumas ir išvengta sukčiavimo maisto produktų srityje? Kada pateiksite pasiūlymą dėl mitybinės sudėties? Kokia Jūsų nuomonė apie kilmės šalies ženklumą? Kaip užtikrinsite, kad kitų Komisijos narių, pvz., klimato, žemės ūkio ir prekybos, politika būtų tikros, holistinės ir tvarios maisto politikos dalis?

Man džiugu imtis vadovauti naujai strategijai „Nuo lauko iki stalo“, šios strategijos ketinu imtis nuo pat pirmos savo kadencijos dienos. Tvari maisto grandinė yra svarbiausias Europos žaliojo kurso elementas, ir esu pasiryžusi per savo kadenciją ją įgyvendinti. Ši strategija yra labai svarbi įgyvendinant ES bendros sveikatos principą, ji taip pat leis siekti platesnių ekonominių, socialinių ir aplinkos apsaugos tikslų.

Akivaizdu, kad dabartiniai vartojimo ir gamybos modeliai nėra tvarūs, ir mums tenka pripažinti kai kuriuos nepatogius faktus. Pasaulio gyventojų skaičius didėja, kartu didės ir pasaulinė maisto paklausa. Europos Sąjungoje 8 % piliečių kas dieną negali sau leisti įsigyti kokybiško maisto, o tai reiškia, kad dabartinė sistema palieka nuošalyje apie 40 mln. žmonių. Be to, daugiau kaip pusė suaugusių gyventojų turi antsvorio, o per metus iššvaistome daugiau kaip 20 % visų ES pagaminamų maisto produktų. Mūsų maisto gamybos sistemos sunaudoja daug vandens, energijos, išmeta daug teršalų ir joms tenka apie 11 % ES išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio.

Tai neįtikėtini skaičiai. Daugiau nebegalime taikstyti su tokia sutrikusia socialine, etine ir aplinkos pusiausvyra. Turime laikytis sisteminio ir holistinio požiūrio į tvarius pokyčius visose maisto grandinės grandyse – nuo gamybos, sandėliavimo, perdirbimo ir pakavimo iki maisto paskirstymo ir šalinimo.

Per kitą Komisijos kadenciją norėčiau, kad maisto gamybos, perdirbimo, paskirstymo ir vartojimo sričių tvarumo aspektai būtų labiau suderinti. Nesukūrę tvarių maisto sistemų, negalėsime įgyvendinti pasaulinės Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. kaip žmonių ir planetos gerovei skirtą veiksmų planą.

Pokyčių būtinybė nekvestionuojama, bet keliamas klausimas, kaip greitai galime užtikrinti teisingą perėjimą prie tvaresnių maisto sistemų. Mūsų maisto sistemų tvarumas yra ne tik aplinkos ir klimato kaitos problema – jis taip pat yra susijęs su globaliomis grėsmėmis visuomenės sveikatai, pvz., didėjančiu nutukimu ir atsparumu antimikrobinėms medžiagoms, ir apima socialinius bei ekonominius aspektus. Tokie pokyčiai būtini siekiant pagerinti ES piliečių gyvenimą ir padidinti gerovę, užtikrinti sveikas ekosistemas ir sukurti naują žaliąją ekonomiką, grindžiamą integraciniu augimu, nepaliekant nuošalyje nė vienos žmonių grupės.

Mūsų užmojai yra platus – ir mes gerai suprantame, kokio masto įsipareigojimų ir pastangų jie pareikalaus. Visi šie įvairaus pobūdžio iššūkiai yra tarpusavyje susiję. Jiems turi įtakos įvairūs išorės veiksniai. Keletas jų pavyzdžių: kintančios demografinės tendencijos, naujos mitybos

tendencijos, klimato kaita, maisto grandinės skaidrumas ir sukčiavimas maisto produktų srityje. Norint pasiekti optimalių rezultatų, reikia nuodugniai apsvarstyti kiekvieną aspektą.

Esminė šio proceso dalis – dialogas ir partnerystė. Pritariu Jūsų nuomonei, kad vartotojams vis labiau rūpi jų vartojamų maisto produktų gamybos metodai, jų kilmė ir kokybė. Turime įsigilinti į vartotojams rūpimus klausimus. Tai įvairūs aplinkos ir etikos klausimai, pavyzdžiui, pesticidų ir antibiotikų naudojimas, gyvūnų gerovė ir ūkininkavimo bei pakuočių poveikis aplinkai. Šias nuomones atspindi naujos mitybos tendencijos, pavyzdžiui, auganti ekologiškų ir augalinių produktų paklausa.

Labai svarbu užtikrinti skaidrumą visoje tiekimo grandinėje. Nuo jo priklauso mūsų veiksmų patikimumas ir teisėtumas. Man kelia susirūpinimą tai, kad daugiau kaip trečdalis maisto produktų, ant kurių nurodyti teiginiai apie maistingumą, iš tikrųjų turi didelį cukraus, riebalų ar druskos kiekį. Tai gali klaidinti vartotojus ir daryti poveikį visuomenės sveikatai. Turėtume holistiškai įvertinti maistingumo ir sveikumo ženklinių siekiant užtikrinti, kad jis ir toliau prisidėtų prie sveikos ir tvarios mitybos.

Taip pat man žinoma dabartinė tendencija skirtingose valstybėse narėse naudoti skirtingas ženklavimo taisykles, susijusias, pavyzdžiui, su privalomu kilmės, gyvūnų gerovės ir maistingumo ženklinimu. Norėčiau, kad ES taisyklės būtų nuoseklios ir taip būtų užtikrinta, jog teisėti reikalavimai gauti daugiau informacijos būtų suderinami su mūsų bendrąja rinka. Norėčiau panagrinėti, kaip galėtume pagerinti vartotojų informavimą, iš pradžių pasinaudojant galimybėmis, kurios egzistuoja pagal dabartinę teisinę sistemą.

Taip pat svarbu dėti daugiau pastangų kovojant su nesąžininga veikla, todėl bendradarbiausiu su valstybėmis narėmis, kad, remiantis Europos kovos su sukčiavimu tarnybos darbu, būtų parengta strategija, kurioje būtų numatytos konkrečios kovos su sukčiavimu maisto produktų srityje priemonės.

Keletas siūlomų Europos piliečių iniciatyvų yra susijusios su maistu. Turime atidžiai išklausti šias nuomones ir į jas atsižvelgti. Mūsų piliečiams rūpimi klausimai puikiai atsispindi Europos Parlamente, kuris labai konstruktyviai domisi visais šiais klausimais. Parlamentas yra svarbus šio dialogo partneris ir į Jūsų nuomonę, išreikštą rezoliucijose ir keičiantis nuomonėmis, bus visapusiškai atsižvelgiama.

Siekdami didesnio tvarumo turime toliau patikinti vartotojus, kad jų valgomas maistas yra saugus. Nuo vartotojų pasitikėjimo labai priklauso mūsų užmojų sėkmė. Maisto saugos taisyklės taikomos visiems ES vartojamiems maisto produktams, nesvarbu, ar jie pagaminti ES, ar už jos ribų. Turime laikytis Pasaulio prekybos organizacijoje priimtų įsipareigojimų, o ypač pasinaudoti Europos Sąjungos vadovaujamoju vaidmeniu, kad būtų galima prisidėti prie įvairių standartizacijos organizacijų veiklos, visų pirma įgyvendinant Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m.

Siekiant darnaus vystymosi tikslų Europos Sąjungoje, labai svarbu mažinti maisto nuostolius ir maisto švaistymą. Turime laikytis šių įsipareigojimų ir užtikrinti, kad mūsų darbai atitiktų mūsų užsibrėžtus tikslus, pavyzdžiui, iki 2030 m. perpus sumažinti vienam gyventojui tenkantį maisto atliekų kiekį ir sumažinti maisto nuostolius maisto gamybos ir tiekimo grandinėse. Siekdamas prisidėti prie šių pastangų ES valstybės ne vėliau kaip 2023 m. pabaigoje narės pradės reguliariai teikti ataskaitas apie maisto atliekų kiekį, kad Komisija galėtų apsvarstyti, ar įmanoma nustatyti ES maisto atliekų mažinimo tikslus.

Siekdami paspartinti perėjimą prie tvarių maisto sistemų, kurios mažiau priklauso nuo pesticidų, ir padidinti biologinę įvairovę bei požeminio ir paviršinio vandens kokybę, turime ieškoti naujų būdų, kaip apsaugoti derlių nuo kenkėjų ir ligų, prie kurių plitimo prisideda klimato kaita. Strategiją „Nuo lauko iki stalo“ veiksmingiau įgyvendinti padės kiti Europos žaliojo kurso elementai – klimato kaitos komponentas, nulinės taršos ir biologinės įvairovės iniciatyvos. Tai pasieksime tik dirbdami kartu.

Labai pritariu kolegialumo principui, kuriam teikia pirmenybę išrinktoji Pirmininkė U. von der Leyen. Nauja strategija „Nuo lauko iki stalo“ yra aiškus pavyzdys, parodantis, kaip įvairūs Komisijos nariai ir Komisijos padaliniai turi bendradarbiauti siekdami sukurti geresnes sistemas, kurios duotų geresnių rezultatų ES piliečiams ir nekeltų pavojaus maisto saugai. Manau, kad labai svarbu, kad ši strategija būtų įtraukta į platesnius Europos žaliojo kurso tikslus. Tai reiškia, kad nuo pat pirmos dienos glaudžiai bendradarbiausime su atitinkamais kitais Komisijos nariais Komisijos narių grupėje Europos žaliojo kurso klausimams žemės ūkio, klimato, prekybos ir aplinkos srityse, ir užtikrinsime visų politikos sričių nuoseklumą.

Be abejo, glaudžiai bendradarbiausiu su Europos Parlamentu, valstybėmis narėmis ir pilietine visuomene, kad skatintume ir remtume šią būtiną mūsų maisto sistemų pertvarką.

Tvari Europa turi būti grindžiama tvariu maisto gamybos ir vartojimo modeliu ir ES turi visas galimybes parodyti tolesnę kryptį. Tai daug žadanti darbotvarkė ir man džiugu, kad, glaudžiai bendradarbiaudama su visais suinteresuotaisiais subjektais, užtikrinsiu tolesnę šios strategijos įgyvendinimą.